

REGISTERBLAD

Namn: Lars Hjelm

Datum: 2004-04-07

Område av riksintresse för naturvård i Uppsala län

Områdesnummer: NRO 03 020

Områdesnamn: FAGERÖN-SANDIKAFJÄRDEN

Kommun: Östhammar

Kartblad: 12 I NO Mittpunkt: 12I 5j 42

Area: ca 510 ha

Naturgeografisk region: 25 a Roslagens kustnära områden

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Slätt med relativ höjd lägre än 20 m

Riksvärde

Naturbetesmark		Flora, fauna
Skog	Löv-barr-blandskog Ädellövskog	Flora, fauna
Strandäng		Flora

Värdeomdöme: Området har ett mycket stort vetenskapligt och allmänekologiskt värde. Exploatering i form av vägar och bebyggelse är mycket begränsat. Objektet uppvisar en mångfald av naturtyper delvis kulturpåverkade såsom de betade strandängarna och hagmarkerna. Naturbetesmarken innehåller art- och individrika växtsamhällen med ett flertal hävdgynnade arter. Skogen har aldrig brukats rationellt och har påfallande stort inslag av lövträd. Området har mycket höga floristiska och faunistiska värden, samt en tilltalande landskapsbild.

Huvudkriterier: C Område med sällsynta naturtyper, hotade eller sårbara biotoper och arter
D Område med mycket rik flora och fauna

Stödskriterier: Representativitet, storlek, mångformighet, orördhet, kontinuitet, raritet, betydelse för flora och fauna, sårbarhet

Förutsättningar för bevarande: För att området ska behålla sin nuvarande karaktär med sin fauna och flora krävs att skogsbruket begränsas och betet fortgår i nuvarande omfattning. Området skyddas mot bebyggelse. Fortsatt jordbruksdrift med åkerbruk och naturvårdsinriktad betesdrift. Restaurering av igenvuxna betesmarker. Naturvårdsinriktat skogsbruk. Områdets värden kan påverkas negativt av upphörd eller vikande skötsel av åkermark och naturbetesmark, tillförsel av näringsämnen och gifter i anslutning till naturbetesmarker, igenväxning, plantering av träd eller energigrödor på jordbruksmark, bebyggelseexploatering, täkt, dikning. Detta är reglerat i föreskrifterna och skötselplanen som gäller för

naturreservatet Fagerön.

Säkerställande: Natura 2000. Naturreservat. Klass I i Länsstyrelsens naturvårdsprogram. Strandskydd. Ingår i Länsstyrelsens program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden (Odlingslandskap i Uppsala län) och i Naturvårdsverkets nationella bevarandeplan för odlingslandskapet.

Områdets huvuddrag:

Området utgörs av den södra och sydvästra delen av Fagerön samt de strandpartier som ligger i den sydöstra delen av Sandinkafjärden. Det är småkuperat och når höjder på drygt 20 m över havet. Jordlagren är i huvudsak morän med inslag av finare sediment i sänkorna. Mindre partier med kalt berg förekommer på de högsta punkterna. Vegetationen utgörs i huvudsak av barr- eller blandskog. Fageröns södra del har en mycket varierande karaktär med omväxlande skogs- och jordbruksmarker. Skogen utgörs av örtrik granskog med lövrika fuktstråk bl a några välutvecklade alsumpskogar. Lövinslaget är bitvis dominerande på åkerholmar, bryn och stränder. De högst belägna kalspolade partierna är be vuxna med hållmarkstallskog. Området har en varierande hydrologi med småkärr och fuktstråk. Fältskiktet är mycket rikt, särskilt i de ädellövdominerade partierna, med en rad sällsynta växter bl a svärdsyssla och lundkardborre. Området torde hysa ett av landets rikaste förekomster av ädla lundgräs såsom skogskorn och strävlost, samt hysar landets bästa lokal för mnemosynefjäril. Även den sällsynta och lokala boknätfjärilen finns här, liksom den mycket sällsynta fetörtblåvingen. Fagerön är mykologiskt sett högintressant med stor artrikedom och sällsynta arter. Fågellivet representeras av flera hotade eller sällsynta fågelarter.

Inom ett begränsat område växer inplanterad bok vilken självföryngrar sig.

Längs Mjölkfjärden ligger en naturbetesmark som domineras av havsstrandäng. Ovanför havsstrandängen ligger en kultiverad (tidigare gödslad) öppen hagmark med dungar av ek, ask, lönn björk med flera trädslag. Bland växtsamhällena dominerar artkonstellationer med salttåg- rödsvingel och agnsäv-krypven på havsstrandängen. Exempel på hävdgynnade arter som förekommer är gulkämpar, kärresälting, havssälting och kustarun.

Referenser:

- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. Medd. 1987:2.
Länsstyrelsen i Uppsala län och Uppsala läns landsting, 1982: Vägvisare till naturen i Uppsala län.
Eriksson, P. & Persson, T. 1987: Skogskorn, *Hordelymus europaeus*, i Uppland. Svensk Botanisk Tidskrift 81.
Länsstyrelsen i Uppsala län, 1993: Ängs- och hagmarker i Uppsala län - Östhammar. Medd.1993:3.
Länsstyrelsen i Uppsala län, 1993: Program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i Uppsala län. Medd. 1993:4.
Naturvårdsverket 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm.
Jordbruksverket: Ängs –och betesmarksinventeringen 2002-2004.